

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความเชื่อทางศาสนา
และความทันสมัยของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

นางสาวจันทวี พุ่มศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-962-8

013231

I15300146

AN ANALYSIS OF RELATIONSHIPS BETWEEN COMMUNICATION BEHAVIOR,
RELIGIOUS BELIEFS AND MODERNIZATION OF
THAI MUSLIMS IN AMPHOE NONGICH PATANEE PROVINCE

Miss Jintavadee Poomsiri

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

ISBN 974-566-962-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความ
เชื่อทางศาสนา และความทันสมัยของชาวไทยมุสลิม ในอำเภอ
หนองจิก จังหวัดปัตตานี

โดย

นางสาวจินตวดี หุ่มศิริ

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

อาจารย์ ดร.อาณัติ ทมานสนิท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนรติ บุญลือ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาณัติ ทมานสนิท)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

วิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความเชื่อ
 ทางศาสนา และความทันสมัยของชาวไทยมุสลิมในอำเภอหนองจิก
 จังหวัดปัตตานี

ชื่อนิพนธ์   นางสาวจินตวดี พุ่มศิริ

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี
    อาจารย์ ดร.อาณัติ หมานสนิทด

ภาควิชา   การประชาสัมพันธ์

ปีการศึกษา   2528

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความเชื่อทางศาสนา และความทันสมัยของชาวไทยมุสลิมในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล ตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สนใจศึกษาด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

ตัวแปร คือ เพศ การศึกษา การสื่อสารระหว่างบุคคล และการติดต่อกับสังคมภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับสื่อมวลชนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรทั้งหมดดังกล่าวนี้สามารถนำมาอธิบาย ถึงระดับความทันสมัยของกลุ่มตัวอย่างได้ถึง 14% ($R^2 = 14.04$) นั่นคือชายที่มีการศึกษาสูงจะมีการสื่อสารกับบุคคลอื่นและสังคมภายนอก รวมทั้งการเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และยังมีผลทำให้บุคคลนั้น เป็นคนที่ทันสมัย

ส่วนตัวแปรด้านเพศ รายได้ ตำแหน่งในสังคม การสื่อสารระหว่างบุคคล และการเปิดรับสื่อมวลชน มีค่าสหสัมพันธ์ในเชิงลบและสามารถนำมาอธิบายถึงความเชื่อทางศาสนา

ของกลุ่มตัวอย่างได้ถึง 18% ($R^2 = 18.38$) กล่าวคือหญิงที่มีรายได้ต่ำจะมีการสื่อสารกับบุคคลอื่น และการเปิดรับสื่อมวลชนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ จะมีแนวโน้มที่เชื่อทางศาสนาในระดับสูง

ตัวแปรด้านอายุ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการเปิดรับสื่อมวลชนและความทันสมัย แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเชื่อทางศาสนา แสดงว่าคนที่มีอายุมากจะมีการเปิดรับสื่อมวลชนน้อย และมีความทันสมัยต่ำ แต่มีความเชื่อทางศาสนาในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อทางศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความทันสมัยอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นความแตกต่างด้านความเชื่อทางศาสนาไม่สามารถใช้เป็นตัวชี้ให้เห็นแนวโน้มของระดับความทันสมัยได้

คุนยวิทยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   An Analysis of the Relationships Between Communi-
cation Behavior, Religious Beliefs, and Moderni-
zation of Thai Muslims in Amphoe Nongich Patanee
Province

Name   Miss Jintavadee Poomisiri

Thesis Advisor   Associate Professor Joompol Rodcumdee

Department   Public Relations

Academic Year   1985

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine a relationship between communication behavior, religious beliefs and Modernization. Sample were drawn from an interview of 250 Thai Muslims in Amphoe Nongich Patanee Province. The data was analyzed into two main parts. First, percentage values were reported. Secondly, six hypothesis were tested with the Pearson correlation method and Multiple Regression.

The major findings are as follows:

There is a positive relationship between the media exposure and the variables sex, educations, interpersonal communication, cosmopolitaness, and media exposure. It is also found these independent variables can explain the 14% variation in the level modernity and men with higher education, more cosmopolite and Greater interposonal communication or higher media exposure are likely to be modernized.

Furthermore, sex income social leadership, interpersonal communication and media exposure are negatively correlated with religious beliefs to explain the 18% level of religious beliefs. Women in lower income, no social position, lower interpersonal communication, lower media exposure tend to have higher religious beliefs.

Age is negative correlated with media exposure and modernity and positive with religious beliefs. Persons in higher age group have less media exposure and modernity but higher religious beliefs. It is also found that religious beliefs do not correlated with modernity. Therefore, the difference of religious beliefs can not be the index of modernity degree.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีก็ด้วยความช่วยเหลือและร่วมมือจากบุคคลหลายท่าน ดังนี้คือ

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยความเสียสละเวลาอันมีค่าอย่างสูงส่ง อาจารย์ ดร.อาณัติ หมานสนิท ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาอีกท่านหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตลอดจนข้อคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอย่างดียิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต และอาจารย์ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ได้สละเวลาในการให้คำแนะนำในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้คอมพิวเตอร์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญลือ ประธานกรรมการการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ ที่ได้กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งยังให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ แก่ผู้วิจัย อันเป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สิ่งใดอันเป็นประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีนี้ให้กับ บิดา มารดา บุพการี ครูอาจารย์ ตลอดจนเพื่อนรุ่น 7 และผู้ที่ได้กล่าวนามมาแล้วข้างต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จันทวี พุ่มศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ปัญหาที่วิจัย.....	7
สมมติฐานงานวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	9
ตัวแปรในการวิจัย.....	10
คำจำกัดความในการวิจัย.....	13
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ลักษณะทั่วไปของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การกำหนดค่าคะแนนเพื่อการวิเคราะห์.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75

	ญ
บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	77
5 สรุปล อภิปราย และเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	146
ภาคผนวก ค	155
ประวัติผู้เขียน	165

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามศาสนา.....	2
2	จำนวนประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ ของ จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	3
3	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิม จำแนกตามอายุ.....	78
4	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิม จำแนกตามระดับการศึกษา..	79
5	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิม จำแนกตามรายได้.....	83
6	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิม จำแนกตามตำแหน่งในสังคม.	83
7	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการ เปิดรับสื่อประเภท ต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิม.....	84
8	จำนวนและร้อยละของระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ ของชาวไทยมุสลิม.....	85
9	จำนวนและร้อยละของระยะเวลาของการฟังวิทยุของชาวไทยมุสลิม	85
10	จำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการดูโทรทัศน์ ของชาวไทยมุสลิม.....	85
11	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ใน รอบ 1 เดือนที่ผ่านมาของชาวไทยมุสลิม.....	86
12	จำนวนและร้อยละของการติดต่อกับสังคมภายนอกของ ชาวไทยมุสลิม.....	87
13	ความสัมพันธ์แบบ เพียร์สัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับ อายุ เพศ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งในสังคม.....	88
14	ความสัมพันธ์แบบ เพียร์สัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับอายุ เพศ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งในสังคม การสื่อสารระหว่าง บุคคล และการติดต่อกับสังคมภายนอก.....	89
15	ความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัย กับอายุ เพศ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งในสังคม การสื่อสารระหว่างบุคคล การเปิดรับหนังสือพิมพ์ การเปิดรับวิทยุ การเปิดรับโทรทัศน์ และการเปิดรับสื่อมวลชน...	92

ตารางที่		หน้า
16	ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางศาสนา กับอายุ เพศ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งในสังคม การสื่อสารระหว่างบุคคล การติดต่อกับสังคมภายนอก และการเปิดรับสื่อมวลชน.....	97
17	ค่าความสำคัญของการพยากรณ์ความทันสมัยของชาวไทยมุสลิม.....	100
18	ค่าความสำคัญของการพยากรณ์ความเชื่อทางศาสนาของชาวไทยมุสลิม.....	101
19	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิมจำแนกตามเพศ.....	121
20	จำนวนและร้อยละของการอ่านหนังสือพิมพ์ของชาวไทยมุสลิม.....	121
21	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับวิทยุของชาวไทยมุสลิม.....	122
22	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับโทรทัศน์ของชาวไทยมุสลิม.....	122
23	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ชาวไทยมุสลิมไม่อ่านหนังสือพิมพ์....	122
24	จำนวนและร้อยละของหนังสือพิมพ์ที่ชาวไทยมุสลิมชอบอ่านมากที่สุด.	123
25	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ชาวไทยมุสลิมไม่ฟังวิทยุ.....	124
26	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ชาวไทยมุสลิมไม่ดูโทรทัศน์.....	124
27	จำนวนและร้อยละของสถานีโทรทัศน์ของชาวไทยมุสลิมชอบดูมากที่สุด	125
28	จำนวนและร้อยละของบุคคลต่าง ๆ ที่ชาวไทยมุสลิมพูดคุยเรื่องความรู้อันต่าง.....	125
29	จำนวนและร้อยละของแหล่งความเชื่อถือข่าวสารภายในท้องถิ่นของชาวไทยมุสลิม.....	126
30	จำนวนและร้อยละของการเดินทางไปต่างประเทศของชาวไทยมุสลิม.....	126
31	จำนวนและร้อยละของความรู้ของชาวไทยมุสลิมในเรื่องสาเหตุของโรคภัยไข้เจ็บ.....	127
32	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของชาวไทยมุสลิมในเรื่องการปรับปรุงสุขภาพสิ่งแวดล้อม.....	127
33	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิมที่มารับบริการของสถานพยาบาลของราชการ.....	128

ตารางที่	หน้า
34	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของชาวไทยมุสลิมใน การนำ ดีดีที มาฉีดตามบ้าน..... 128
35	จำนวนและร้อยละของทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อส้วมว่า เป็นสิ่งที่ดี..... 129
36	จำนวนและร้อยละของทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อความ จำเป็นของส้วม..... 129
37	จำนวนและร้อยละของชาวไทยมุสลิมที่มีส้วมใช้..... 130
38	จำนวนและร้อยละของทัศนคติของชาวไทยมุสลิมในเรื่องขยะ มูลฝอยตามบริเวณบ้าน..... 130
39	จำนวนและร้อยละของทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการกำจัดขยะ..... 131
40	จำนวนและร้อยละของทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อน้ำฝน..... 131
41	จำนวนและร้อยละของประเภทน้ำที่ชาวไทยมุสลิมใช้ดื่ม..... 132
42	จำนวนและร้อยละของการละหมาดของชาวไทยมุสลิม..... 132
43	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ชาวไทยมุสลิมละหมาดไม่ครบ..... 133
44	จำนวนและร้อยละของการถือศีลอดของชาวไทยมุสลิม..... 133
45	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ชาวไทยมุสลิมถือศีลอดไม่ครบ..... 134
46	จำนวนและร้อยละของการทำบุญของชาวไทยมุสลิม..... 134
47	จำนวนและร้อยละของโอกาสในการทำบุญของชาวไทยมุสลิม..... 135
48	จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์ในการทำบุญของชาวไทยมุสลิม..... 135
49	จำนวนและร้อยละของการฟังคำสอนศาสนาของชาวไทยมุสลิม ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา..... 136
50	จำนวนและร้อยละของความรู้สึกที่ชาวไทยมุสลิม เกรงกลัวต่อบาป..... 136
51	จำนวนและร้อยละของการบำเพ็ญฮัจญ์ของชาวไทยมุสลิม..... 137
52	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของชาวไทยมุสลิมในการ บำเพ็ญฮัจญ์..... 137
53	จำนวนและร้อยละของความเชื่อในหลักศาสนาของชาวไทยมุสลิม..... 138

ตารางที่

๓

หน้า

54	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ เพศ การศึกษา รายได้ ตำแหน่ง ในสังคมของชาวไทยมุสลิม.....	140
55	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ เพศ การศึกษา รายได้ และ ตำแหน่งในสังคม กับการสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ.....	141
56	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ เพศ การศึกษา รายได้ และ ตำแหน่งในสังคม กับการติดต่อกับสังคมภายนอก.....	141
57	ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ กับ การสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ	142
58	ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ กับ จังหวัดต่าง ๆ.....	142
59	ความสัมพันธ์ระหว่าง การสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ กับจังหวัดต่าง ๆ	143
60	ความสัมพันธ์ระหว่าง การสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ กับความทันสมัย.....	144
61	ความสัมพันธ์ระหว่าง การสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ กับความ เชื่อทางศาสนา.....	144
62	ความสัมพันธ์ระหว่าง การติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ กับความ ทันสมัย.....	145
63	ความทันสมัยระหว่าง การติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ กับ ความ เชื่อทางศาสนา.....	145

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ.

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองแนวความคิดในการวิจัย.....	6
2	องค์ประกอบของทัศนคติ.....	20
3	แนวทางความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามแนวความคิด ของ เลิน เนอร์.....	53
4	แบบจำลองความคิดของโรเจอร์ในเรื่องความทันสมัย.....	56
5	แบบจำลองตามแนวความคิดของโรเจอร์ ในเรื่อง บทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อความทันสมัย.....	57

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย